

Raná podpora/intervence

Pojetí, cíl, úkoly, organizace

Resilience v dětském věku jako významný faktor pro ranou podporu

---

- **Resilience (z lat. resilire, odrazit se, odskočit) je v psychologii odolnost, schopnost vzdorovat nepříznivým silám, zvládat nepříznivé situace a překonávat krize.**
- Resilience se vyvíjí ze střetu nepříznivých a životně specifických podmínek ve vztahu k ochranným faktorům, na které může dítě dosáhnout v interakci s prostředím.

-
- Je třeba akceptovat individuální dispozice, že dítě produkuje resilienci více ze sebe sama, než se mu dostává podpůrné interakce z prostředí.
  - Pojem schopnost odporu lze rovněž odvodit z individuálních schopností dítěte.

Ochranné faktory (resilienční faktory)

Personální zdroje (dítě)

- Pozitivní vlastnosti temperamentu, které vyvolávají pozornost, náklonnost a sociální podporu u pečující osoby (otevřené, komunikativní, aktivní dítě).
- Pocit bezpečí a z toho plynoucí radost ze zkoumání.
- Schopnost řešit problémy.
- Získávání vlastních zkušeností a přesvědčení.
- Pozitivní sebekoncept, vysoký stupeň sebehodnocení.
- Zkušenosti z odpovědnosti.
- Aktivní chování se snahou něčeho dosáhnout (např. mobilizovat sociální podporu).

Sociální zdroje

- Stabilní emocionální vztah k jedné ze spolehlivých, podporujících důvěru a autonomii pečujících osob v rodině.
- Emocionálně pozitivní, pozitivní a strukturované klima výchovy.
- Rodinná soudržnost (i přes podstatnou zátěž narozením dítěte s těžkým postižením).
- Modely pozitivního zvládnání dané situace.
- Kompetentní a starostliví dospělí mimo úzký okruh rodiny, kteří podporují důvěru a rodinnou příslušnost (prarodiče a další příbuzní, sousedé a známí).

Čím více existuje u dítěte rizikových faktorů, a čím větší je jeho zranitelnost (omezení), tím jsou pro resilienční procesy potřebnější ochranné faktory, tedy protektivní zdroje.

Resilienci je třeba podporovat na třech úrovních:

- U samotného dítěte
- V jeho bezprostředním prostředí (rodina)
- V jeho širším sociálním prostředí (sousedé, jesle, dětské centrum, mateřská škola, škola, městská čtvrť).

Podpůrné přístupy, které jsou zaměřeny jen na jednu úroveň, nemohou být dostatečně účinné a následně ani úspěšné.

Děti s potřebou rané podpory:

- **Děti s biologickým rizikem**, se zdravotním postižením, jsou zranitelnější a potřebují mnohem intenzivnější a delší kompetentní, podpůrnou, chránící a doprovázející interakci s dospělými, než děti intaktní.
- **Děti s psychosociálním rizikem** (bída, zanedbání, rodiče s psychickým onemocněním apod.), kdy bída je stupňujícím se rizikovým faktorem především tehdy, pokud je vyjádřena komplexně a zasahuje do oblasti péče o dítě a jeho edukace. V tomto případě je naše jednání, kontakty a kooperace s rodinou podstatně omezená.

Koncept resilience ve vývoji dítěte v raném věku spočívá

- v tom, že je třeba mít při výchově dítěte s vývojovým postižením **přiměřený optimismus**, který zabrání přílišnému pesimistickému hodnocení životních perspektiv dítěte.
- Resilience, jako opak pravděpodobnosti negativního průběhu vývoje dítěte, dává podnět a šance **vidět také v obtížných situacích dítěte zdroje pro zlepšení jeho situace a umět tyto zdroje využít a podpořit.**

Zákon č.108/2006 Sb. o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů

- Termínem rané péče (včasná intervence, raná podpora) se rozumí systém služeb a programů poskytovaných dětem ohroženým v sociálním, biologickém a psychickém vývoji, dětem se zdravotním postižením a jejich rodinám s cílem předcházet postižení, eliminovat nebo zmírnit jeho následky a poskytnout rodině i dítěti možnosti sociální inkluze.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- sociálně terapeutické činnosti,
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí

Cíle rané intervence/rané podpory

- snížit negativní vliv postižení nebo ohrožení na rodinu dítěte a jeho vývoj,
- zvýšit vývojovou úroveň dítěte v oblastech, které jsou postiženy nebo ohroženy,
- posílit kompetence rodiny a snížit její závislost na sociálních systémech,
- vytvořit pro dítě, rodinu i společnost podmínky sociální integrace.

Základní principy rané péče:

- právo volby
- respektování individuality dítěte i zvláštností každé rodiny
- nezávislost na žádné výchovně vzdělávací ani pobytové instituci
- týmový přístup
- komplexnost nabízených služeb
- princip přirozenosti prostředí
- individuální plán

Formy rané péče:

- návštěvy v rodině
- ambulantní péče
- rehabilitační pobyty
- účast rodičů na odborných seminářích

<http://www.helpnet.cz/rodice-deti-se-zp>

<http://www.sancedetem.cz/cs/hledam-pomoc/>